

stichting orgelkring "hendrik niehoff"

gevestigd te 's-hertogenbosch

Programma van het concert in de Sint-Janskathedraal te 's-Hertogenbosch
op zaterdag 9 augustus 2025 om 16:00u door **Sjak Smulders**.

Studeerde orgel bij Maurice Pirenne aan het Brabants Conservatorium en vervolgde zijn studie bij Bernard Winsemius, Dorthy de Rooij, en Neil Cockburn. In Canada nam hij deel aan Masterclasses bij Simon Preston, John Butt, en David Yearsley. Hij woont in Goirle en bespeelt regelmatig het Van Hirtumorgel in Hilvarenbeek, waar hij jaarlijks meewerkt aan de orgelzomer. Sjak was ook enige tijd organist op het Romantische Smitsorgel van de Heuvelkerk in Tilburg. In Sint-Oedenrode voerde hij integraal de Golbergvariaties op orgel uit en vorig jaar speelde hij met veel plezier een Rameau-programma op het Van Hirtumorgel.

Programma

Fantasie in d (Falck 19)	Wilhelm Friedemann Bach	1710 - 1784
Concerto del Signor Albinoni, appropriato all'Organo da J G Walther	Johann Gottfried Walther	1684 - 1748
- Allegro		
- Adagio		
- Allegro		
Danse des Sauvages dans le goût du concerto	Jean-Philippe Rameau	1683 - 1764
Liebster Jesu wir sind hier (BWV 731)	Johann Sebastian Bach	1685 - 1750
Adagio in E	Frank Bridge	1879 - 1941
Happiness (2015)	Ad Wammes	*1953

Voor overige orgelconcerten in de serie Hendrik Niehoff: zie stjanskathedraal-orgelconcert.nl
Orgelconcerten in de regio: www.brabantorgel.nl

Toegang tot dit concert is vrij. Na afloop is er een collecte, om deze concerten ook in de toekomst mogelijk te houden. U kunt ook bijdragen via de QR-code hiernaast. Het bedrag kiest u zelf.

Toelichting

Wilhelm Friedemann Bach werkte als organist, componist, en improvisator in Dresden, Halle, en Berlijn, niet ver van handelsstad Leipzig waar zijn beroemde vader Johan Sebastian als cantor werkte en Berlijn waar zijn jongere broer Carl Philipp Emanuel de toon zette aan het hof. Friedemann had meer moeite carrière te maken. Hij werkte in een tijd waarin de rol van musicus veranderde en de muziekstijlen snel wisselden. Hij ontwikkelde een heel herkenbare eigen stijl die oud en nieuw combineert. Dit horen we in deze Fantasie, waar drie sferen elkaar afwisselen: snel passagewerk, ouverture-stijl (met gepuncteerde ritme) en fuga. In alle blonk zijn vader uit en zijn oudste zoon vertaalde ze naar zijn eigen tijd waar het affect centraal staat: muziek mag hevige emoties opwekken en tegelijk verfijnd klinken. Zo klinkt het passagewerk in deze Fantasie meer “sturm und drang”, de harmonie van de ouverture nog grilliger, en de fuga juist melodieuzer en minder “geleerd” dan bij J S Bach.

In de tijd van Walther was Italiaanse muziek niet aan te slepen in Nederland en Duitsland. Iedere musicus die een reis kon maken naar Italië bracht partituren mee en Amsterdamse uitgevers drukten de muziek. Walther werkte aan het hof in Weimar en bewerkte veel Italiaanse partituren uit zijn verzameling voor orgel, zoals dit concert van Albinoni. Zo kon Italiaanse orkestmuziek ook in de kerk klinken. Ook J S Bach, een neef van Walther, bewerkte later verschillende Italiaanse concerten voor orgel.

Rameau is een spilfiguur in de muziekgeschiedenis. Zijn opera's waren vernieuwend en populair. Dat hij ook organist was maar geen orgelwerken heeft opgeschreven is één van de grootste teleurstellingen in de geschiedenis van de orgelmuziek. Gelukkig is zijn muziek goed naar het orgel over te zetten. Zelf liet hij zien hoe zijn orkestmuziek op klavecimbel gespeeld kan worden. Van Balbastre (leerling van Rameau), en van Corrette en Daquin (tijdgenoten van Rameau) weten we dat ze Rameau's muziek op orgel speelden. In navolging hiervan hoort u de bewerking door Yves Rechsteiner van de Danse des Sauvages uit de opera Les Indes Galantes.

Bachs koraalvoorspel is zeer bekend en vormt een mooi contrast met Rameau's dans.

Frank Bridge schreef zijn Adagio als vierstemmige fuga, zeer expressief in laat Romantische stijl, voor het type Engelse (kathedraal)orgels waar snel van uiterst zacht naar het volle werk geregistreerd kan worden. Het werk van Bridge is uiterst origineel, maar vooral zijn leerling – Benjamin Britten – werd bekend.

Ad Wammes schreef als klassiek geschoolde componist verschillende jaren voor tv en documentaires. Maar na een carrière-switch bleek de lichtvoetige stijl uiterst goed op het (historische) orgel te werken en maakt hij nu furore als orgelcomponist.